

הַמּוֹת מְעַלְמָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'. פִּיּוֹן דְּבַלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח, לְבַתֵּר, וּמַחֲהָ יִי אֱלֹהִים דְּמַעְהָ מַעַל כָּל פְּנִים וְחֻרְפַּת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. אַז כְּתוּב, וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּיּוֹן שֶׁהַתְּעוּרֵר אוֹתוֹ קוּל בִּין הַקְּבָרִים, אַזִּי כָּל הַקְּבָרִים יִקִּיאוּ אֶת אוֹתָם הַמְּתִים שְׂבָהֶם הַחוּצָה. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל. מַה זֶה תְּפִיל? שְׂתַקִּיא אוֹתָם הַחוּצָה. רְפָאִים, מַה זֶה רְפָאִים? שְׂקַבְלוּ רְפוּאָה כְּמַקְדָּם, וְנִרְפְּאוּ עֲצָמוֹת בַּעֲצָמוֹת, וְאַלְהָ נַקְרָאִים רְפָאִים.

וְאִם תֹּאמֶר, הֲרֵי כְּתוּב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים כָּל יְקוּמוּ? אֵלָּא וְדָאִי כָּל הָעוֹלָם יִתְרַפְּאוּ עֲצָמוֹתָם בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אֲבָל מַהֶם יְקוּמוּ וּמַהֶם לֹא יְקוּמוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב רְפָאִים כָּל יְקוּמוּ. אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂכַתוּב בְּהֶם נִבְלַתִּי יְקוּמוּן. וּבְדָג הַזֶּה מְצָאנוּ דְבָרִים לְרְפוּאָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

הַדָּג הַזֶּה, בִּיּוֹן שְׂבַלַּע אֶת יוֹנָה, הוּא מֵת, וְבוֹ הִזָּה יוֹנָה שְׁלִשָּׁה יָמִים, וְאַחַר כֶּף חֲזוּר לַחַיִּים כְּמַקְדָּם וְהִקִּיא אֶת יוֹנָה הַחוּצָה, וְהִרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׂכַתוּב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה.

כְּתוּב כַּאֲן הַדָּגָה, וְכַתוּב שֵׁם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיָּאֵר מֵתָה, וְהִרִי פִּרְשׁוּהָ. כְּמוֹ זֶה עֲתִידָה אָרְץ יִשְׂרָאֵל לְהַתְּעוּרֵר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֶּף - וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהִרִי בְּאַרְנוּ, שְׂשֻׁבְעָה דִּינִים יִחְלְפוּ עַל הָאָדָם כְּשִׁיּוּצָא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה. אֶחָד - אוֹתוֹ דִּין עֲלִיּוֹן כְּשִׁיּוּצָאת הָרוּחַ מִן הַגּוּף. ב' - כְּשִׁמְעֵשׂוּ וּדְבָרָיו הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיִים עֲלָיו. ג' - כְּשִׁנְכַסְּנוּ לְקַבְּרָה. ד' - דִּין הַקְּבָרָה. ה' - דִּין הַתּוֹלַעַת. ו' - דִּין הַגִּיְהֵנָם. ז' - דִּין הָרוּחַ שֶׁהוֹלְכַת וּמְשׁוֹטְטַת

בַּלַּע הַמּוֹת, דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'. פִּיּוֹן דְּבַלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח, לְבַתֵּר, וּמַחֲהָ יִי אֱלֹהִים דְּמַעְהָ מַעַל כָּל פְּנִים וְחֻרְפַּת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. כְּדִין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּיּוֹן דְּאִתְעֵר הַהוּא קָלָא בִּינֵי קְבָרִי, כְּדִין כָּל קְבָרִיִּיא יִקִּיאוּ לְאִינוּן מִתְּיִיא דְּבַהוּן לְבַר. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל. מַאי תְּפִיל. דִּיקִיא לֹוֹן לְבַר. רְפָאִים, מַהוּ רְפָאִים. דְּקַבִּילוּ. אֲסוּוֹתָא כְּמַלְקָדְמִין, וְאִתְסִיאוּ גְרַמִּין בְּגְרַמִּין. וְאַלִּין אַקְרוּן רְפָאִים.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים כָּל יְקוּמוּ. אֵלָּא וְדָאִי כָּל עַלְמָא יִתְסוּן גְרַמִּין בְּבֵי קְבָרִי, אֲבָל מִנְהוּן יְקוּמוּן, וּמִנְהוּן לֹא יְקוּמוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב רְפָאִים כָּל יְקוּמוּ. זַפְּאָה חוּלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ נִבְלַתִּי יְקוּמוּן. וּבְהֵאִי נוֹנָא, אֲשִׁפְחָנָא מְלִין לְאֲסוּוֹתָא, דְּכָל עַלְמָא.

הָאִי נוֹנָא כִּיּוֹן דְּבַלַּע לְיוֹנָה מִית. וּבֵיהּ הָוָה יוֹנָה תִּלְתָּא יוּמִין, לְבַתֵּר אֲתַקְיִים כְּמַלְקָדְמִין, וְאָקִי לְיוֹנָה לְבַר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּכַתִּיב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יִי אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתִיב הָכָא הַדָּגָה, וְכַתִּיב הָתָם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיָּאֵר מֵתָה, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּגוּוֹנָא דָּא, זְמִינַת אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל לְאִתְעֵרָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהָא אוּקְמוּנָא, דְּשֻׁבְעָה דִּינִין יִחְלְפוּן עֲלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, כַּד נְפִיק מֵהָאִי עַלְמָא. חַד, הַהוּא דִּינָא עֲלָאָה, כַּד נְפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. ב', כַּד עוֹבְדוּי וּמְלוּי אֲזַלִּין קַמִּיָּה וּמְכַרְזִי עֲלוּי. ג', כַּד עֵיִל לְקַבְּרָא. ד', דִּינָא דְּקַבְּרָא. ה', דִּינָא דְּתוֹלַעְתָּא. ו', דִּינָא דְּגִיְהֵנָם. ז', דִּינָא דְּרוּחָא דְּאֲזַלָּא וְשֹׁאֲטַת בְּעַלְמָא, וְלֹא אֲשִׁפְחַת